

Varför ska man bevara gamla hus?

Under efterkrigstiden har de tidigare honnørsorden hushållning, helhetstänkande, flit och ordning fått stå tillbaka för produktivitet där varje del ska bära sig själv. Vinsten skulle vara maximal och lantbrukaren själv skulle ses som företagare, specialist och producent. Borta var generalisten och förvaltaren av ett tusenårigt arv.

I äldre tider fanns en gemensam strävan att manifesteras lantbrukets utveckling och betydelse med hjälp av byggnaderna. Stoltheten över produktionen speglades i sättet att bygga ekonomibyggnader. Idag är ekonomibyggnaderna produktionsbyggnader, ofta med måttliga krav på utseende. Byggnaderna som uppförs betraktas som maskiner med korta avskrivningstider. "Det funktionella är vackert nog" har istället blivit "det funktionella är nog". Lantbrukets ekonomibyggnader är idag industribyggnader där enkla hallar i plåt ofta är lösningen. Många lantbrukare har emellertid fått erfara att de till synes ekonomiska lösningarna med billiga material som plåt och träskivor, har visat sig dyra i längden. Många s.k. underhållsfria byggnader är omöjliga att underhålla och ingen god investering i ett längre perspektiv.

Men de äldre ekonomibyggnaderna är också viktiga för förståelsen av en bygds historia. Många gånger är det dessa byggnader som ger bygden en särart samtidigt som de stärker människornas identitet. Ingen annan kategori av byggnader speglar de regionala skillnaderna

så tydligt som jordbruksbebyggelsen gör. Spännvidden är stor, här finns alltifrån bevarade medeltida hus till 1800-talets utsmyckade ladugårdar och den framtidsoptimism som kunde avläsas i 50-talets funktisinspirerade hus.

Man ska heller inte glömma att hela gårdens miljö är viktig, både för dem som bor och verkar här och som en del i landskapet. Bönder har alltid velat ha skönhet, helhet och harmoni och idag har byggnader i hög kvalitet kommit att

efterfrågas allt mer. Många lantbrukarfamiljer inser också vilken kulturskatt deras gårdar utgör och vill förvalta sitt arv väl.

När vi skaffar oss ökad kunskap om hur vi ska handskas med dessa byggnader ger vi oss själva förutsättningar för att hänsynsfullt återanvända och bevara lantbrukets ekonomibyggnader för framtiden. Landsbygdens äldre ekonomibyggnader är en stor resurs att ta vara på.

Denna helt symmetriska, medvetet utformade ladugård med sina fint utarbetade detaljer speglar en stolthet över gården och dess produktion. Att den hundraåriga byggnaden fortfarande är välhållen och vackert färgsatt är en kulturgärning i sig. Brusmåla, Högsby kommun.